

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

3 Quinam emere, uel uendere prohibeantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Aut contrahitur cum pacto legis commissoria: Veluti, vè do tibi tanti prædium meum; & quod si pretium intra quatuor menses mihi non solueris, pro non vendito habeatur. *L. Cum venditur. C. de lege commissoria.* Aut fit cum pacto retrovendendi; vt, vendo tibi tanti vineam meam; & quod si intra quatuor annos pretium tibi reddidero, eam mihi restituas. Aut contrahitur cum pacto, quod habetur in *L. Curabit. C. de Actionibus empti, & vend.* Vt, vendo tibi tanti agrum meum; eo pacto, vt si intra quatuor annos pretium nò recepero, vel simpliciter, donec mihi pretium persolueris, singulis annis mihi certam soluas pensionem. Aut contrahitur aliquo alio pacto appposito, vt, vendo tibi domum meam, ita vt eam mihi statim loces, & ego conductam habeam; vel ea conditione, vt si vendideris, non alteri, nisi mihi, vel fratri meo vendas.

Secundo, Emptio diuiditur etiam ex modo quo fit: aut enim palam, aut non palam contrahitur, cum sit sub hasta in foro, vel alio loco publico posita. Vel fit voce præconis, vel in loco publico, vt in foro, vel tabernis publicis. Non palam fit, cum priuatum aliquid emitur. Emptio itidem aut fit mercibus minutatim, hoc est, per partes minimas venditis: aut cumulo rerum venalium vendito, vt cū venditur æceruus tritici, vel magnus numerus librorum, vel animalium, vel lignorum.

Tertio diuiditur emptio: aut enim est gratia quæstus, & lucri, aut causa necessitatis; & ea, quæ est causa lucri, duplex, vna cum res aliqua emitur, vt eadem prioribus abique vlla sui mutatione iterum vendatur: & hæc dicitur negotiatio, quæ est clericis iure Canonico interdicta, c. 1. & c. 2. *Secundum, ne Clerici, vel Monachi* eaque propterea mercatorum est. Altera, cum res aliqua emitur, vt iterum vendatur melior effecta ingenio, industria, cura, & opera emptoris, & hæc proprie non est negotiatio, nec ab ea clerici prohibentur: estque communis artificum, pastorum, & agricolatum.

Quarta diuisio emptionis est ex pretio: aut enim res emitur dilata ad tempus pretij solutione; aut pretio statim numerato, & soluto: aut contra emitur res futura, soluto statim anticipato pretio: aut emitur statim re tradita emptori, & soluto pretio venditori.

Quinam vendere, vel emere prohibeantur in iure.

CAPVT. III.

IMPERATORIS legibus interdictum erat priuatis hominibus vendere purpuram, vel sericum, vel lanam blattam, id est purpuream, vel oxyblattam, hoc est rubro tinctam colore, siue pretiosissimam purpuram, vel hyacinthinam, id est, purpuram, sericum atque colote referentem: alioqui bonis suis spoliabantur. *L. 1. C. Quæ res vendi non possunt.*

Nullus itidem priuatus permittebatur emere à barbaris, hoc est, hostibus, sericum, vel purpuram. *L. Comparandi. C. eodem tituli.*

Item non licebat frumenta publici canonis vendere, aut emere in litonibus, alioqui contrarium facientes capitis pœnam sustinebant. *L. Quia nonnunquam. C. eod. tit.*

Frumentum ad exercitum missum non poterat quis emere; alias suis omnibus rebus priuabatur, si honestæ conditionis vir erat, si vilis, supplicio capitis puniebat, *L. Ne frumentum. C. eod. tit.*

Ad barbaros, id est, hostes populi Romani oleum, & alia id generis liquida, nullus transferre poterat, nec causa gustus, nec gratia commerciorum. *L. 1. C. Quæ res exportari non debent.*

Hostibus itidem populi Romani, vel eorum legatis, vel nuuicis, vel alio quolibet nomine venientibus, aut in diuersis aliis vrbibus, vel locis nemo poterat vendere arma, videlicet loricas, scuta, arcus, sagittas, gladios, spathas, tela,

vel alterius cuiuslibet generis arma, ferrum confectum, siue infectum: alias eius bona publicabantur, & ipse capitis pœnam subibat. *L. Nemo. C. eodem tit.*

Dominus nec per se, nec per alium seruos suos criminosos vendere poterat, eo pacto, vt cum bestiis pugnant: hoc enim crudelitas genus leges, & iura veterunt, nisi iudicis auctoritate id fieret. *L. Circumcidere. ff. Ad legem Corneliam de sicarijs, & L. Domini. ff. de Contrah. empt.* Legge Petronia dominis potestas ablata est offerendi, tradendi, aut vendendi seruos ad pugnandum cum bestiis: oblato tamen iudici seruo, si iusta esset domini querela, pœnæ tradebatur seruus, vt habetur in *L. Lege Tunia. ff. de Manumissionibus.*

Seruum in fuga constitutum non licebat domino vendere. *L. In fuga. C. Ad legem Flauiam, de Plag. & L. Sciendum. ff. eod. tituli.* At si quis amico peregrie eunti mandabat, vt fugiuum seruum quæreret, & inuentum venderet, id permittebatur. *L. Quod sapa. §. Illud constat. ff. de Contrah. empt.* Item licebat domino seruum absentem vendere. *L. prædicta. sciendum est.*

Nemo poterat domum, vel villam vendere, vt dirueretur, & plus sibi acquireret. *L. Seruatus. ff. de contrah. empt.* Prohibebatur hæc negotiatio, tanquam noxia, & perniciosa ædificiis.

Res pupilli, vel minoris vendi non possunt tutori, vel curatori. *L. Si in emptione. ff. de contrah. empt. & L. Cum ipse. C. eod. tit.* qua ex lege constat, non in vniuersum leges, & iura vetuisse, ne tutor, vel curator emat rem sui pupilli, vel minoris; nam si palam & bona fide emerit, contra legem non facit. Dicit, palam, quando nempe rem emerit sub hasta, publica voce præconis venditam. Bona fide, vt si emerit iusto pretio, & quia in rem pupilli, vel minoris fit, aliquid ex suis bonis vendere, nec alius adfit, qui velit emere, nisi tutor, vel curator.

Qui publico officio fungitur in prouincia, nequit emere: prædicia, quæ in eadē prouincia venduntur: præterquam si pœnna fuscus distaxerit. *L. Qui officij. ff. de Contr. empt.*

Quædam quæstiones de eadem re diluuntur.

CAPVT. IV.

PRIMO quæritur, An valeant statuta ciuitatum, vel populorum, quibus aliquis prohibetur rem suam immobilem, veluti domum, vel fundum, vendere externis, hoc est, qui ad alienam spectant iurisdictionem? De hæc quæstione Fabianus in *tract. de Empt. quæst. 3. prin. nu. 44.* Respondeo valere iure communi ciuili. *L. 1. C. Non licere habitatorib. Metrocomia loca sua ad extran. transferre. in lib. 11. & L. Dudum. C. de Contrah. empt.* At vim, & locum iure communi non habent statuta, si expellerint: Ne quis vendat externis, etiam Clericis, Monachis, vel Religiosis: vt colligitur ex *Authen. Cessia. C. de Sacros. Eccles.* quia, vt alibi sæpe monui, laici in Clericos, vel Religiosos ius, & potestatem non habent, & eorum statuta, quibus aliquid prohibent, irrita sunt, & inania, nisi auctoritate, siue consensu Romani Pontificis condantur, vel confirmentur. Si vero generatim ferantur, nulla facta mentione clericorum, valent, quatenus laicos subditos obligant: at clericos vel religiosos non tenent. *Innoc. in e. Venerint, de Senten. excomm. Bald. in l. iubemus nullis. C. de Sacrosan. Eccles.* quamuis Signorolus Mediolan. in sua disputat. oppositum docuerit, vt Fabianus testatur. Præterea si statuta ita scribantur: Nemo vendat rem immobilem ei, qui subditus nō est, aut ei, qui communia Reipublicæ onera non sustinet: clericos non ligant, sed laicos duntaxat. Insuper si statutum sit, vt nemo extrahat, & deponat frumentum, vinum, vel oleum ex hoc, vel illo oppido, vel loco ad alium: alioqui hanc, vel illam pœnam luat; quatenus statutum est pœnale, vel laicorum præterea, clericos minime obstringit, quoniam et laicorum est, in eos vim nullam habet. Vt verò aliquid continet, quod sit iuris naturalis, vel Canonici, clericos obligat: non quia laici eos sibi obligent suis statu-